

LO CATALANISTA

Setmanari defensor dels interessos morals y materials de Catalunya

La correspondencia al Director.—Los originals no's tornan

DIRECCIÓ, REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ

Carrer de Madoz, ním. 31 y 35

SABADELL

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Sabadell	2 rals al mes
Fora	8 » trimestre.
Un número sol.	1 »
Anuncis á preus convencionals.	

JOCHS FLORALS DE BARCELONA ANY 1890

S' ha posat á la venta lo tomo contenint tots los treballs premiats y 'ls discursos del Sr. President y del Sr. Secretari de la Institució, com igualment lo discurs de gracias pronunciat per lo Mantenedor D. Manuel Murguía.

Lo tomo te 268 planas-gran format.

PREU 6 PESSETAS

Se ven en las principals llibrerías de Barcelona.

UN FOLLETO DE OPORTUNITAT

Ab lo títol de *Las ocho horas, algo sobre la cuestión obrera*, ha publicat nostre distingit amich, lo conegut industrial y competent economista don Joan Sallarés y Plá, un interessant folleto, correctament escrit en lo llenguatge oficial ó sia en llengua castellana. Va dedicat segons se desprén á la classe obrera, essent de doldrer que l' autor no haigi reparat en dirigir-se als obrers de Catalunya en llengua forastera, resultant aixís incomprendible á dita classe una obra interessantíssima y qual estudi es de profit, tant per los que's diuen *burgesos* com per los que la sort ó la desgracia ha designat ab lo nom de *proletaris*.

Lo senyor Sallarés, al sometrer á la consideració de sos lectors

obrrers totes las utopias dels elements anarquistas y dels que segueixen las ideas socialistas de Karl Marx, se dol de la poca inteligencia dels mateixos y pretent ferlos entrar en rahó per medi de rahons inintel·ligibles á sers ignorants y refractaris á tota classe d' estudis comparatius, y per consegüent, subjectes á detingut exámen de las causas y dels efectes de tant portentós problema económic social.

Acertat está lo senyor Sallarés en la defensa del capital, y molt més en lo referent á la reclamació de las vuit horas de jornada, puig tots sos arguments son de primera forsa y provan la moltíssima competencia de son autor en assumptos tan trascendentals.

Després de fer un estudi comparatiu, diu lo senyor Sallarés: «Hállase nuestro país en la situación de aquellas casas que han descuidado largos años el cultivo de un rico patrimonio; que á la vez se quedaron sin dinero y con los terrenos yermos.

«Para restaurar el patrimonio de la patria española (y en aixó no opiném com lo senyor Sallarés), es precis, á nostre entendre, restaurar las patrias petitas qual conjunt, ben armonisat y desplegant sense trabas de cap mena totes las sevas energías, lograré, dintre la varietat, una unitat compacta, forta y esplendorosa; y aixís lo Regionalisme es la única forma de govern que pot concedirho á la Patria espanyola.»

Tots sabem que las pretensions de la escola anarquista son una cosa digna de la negació més justificada, per quant atanyen á la actual organissació de la familia y de la societat, basadas ab lo amor y virtud individual y colectiva. Romprer los motllos de llur armonía y relació valdria tant com fer concessions als elements moderns que predican la ruina del capital y del trevall, puntals forts de l' actual progrés material de tots los Estats d' Europa. En aquest extrém, lo senyor Sallarés está á la altura de tot bon patrici, y planteja la qüestió ben divinament. Sos arguments son de primera forsa y no admeten réplica.

Al fer lo exámen de la política moderna y sas corruptelas també está lo senyor Sallarés á la altura en que lo han colocat sos coneixements polítich-sociològichs. Pera purificar la viciada atmósfera dels partits polítichs y dar á las opinions son poder reyal y efectiu; pera compulsar, mellor dit, la puritat intrínseca de la voluntat del poble soberá dintre la democracia gubernamental, aboga lo senyor Sallarés

per la reconstitució dels antics gremis, (al últim tots haurán de convenir ab los catalanistas) únich medi d' atraurer á la legalitat de la defensa propia y de la discusió rahonada als elements díscols embo-r-ratxats de utopias vingudas del extranger. Ab representació legal en lo Estat, la Regió y 'l Municipi totas las classes y estaments, amos y obrers podrian defensar sos respectius interessos, y no cal dir que ab tant important reforma acabaria aqueixa antiga y fratricida lluyta del trevall contra el capital.

Acabarem dihent que 'l folleto del senyor Sallarés es digne de meditat y detingut estudi, tant per lo esperit d' imparcialitat que en ell campeja com per la magnitud del problema económic social que resol.

SECCIO POLITICA

Com ja saben tots nostres abonats fa una setmana que 'l govern ha passat á mans dels conservadors.

Los que durant lo temps d' aprop de cinch anys han dejunat, avuy tornan á tenir entre sas mans las gangas del presupost.

En cambi los que fins avuy las tenian, dejunan are, qui sab per quant temps.

Heus aquí lo principal cambi que ha sofert la política espanyola.

Sortir los uns y entrar 'ls altres.

Ja se sap que 'l país, 'l verdader país, aquest no pot guanyarhi may res

Pera corroborar més lo que dihem, fins don Anton Cánovas del Castillo s' ha lliberalisat de tal manera que aixís com al fer la restauració digué que venia á *continuar la historia de España*, diu avuy que ve á continuar la historia del partit lliberal.

Ja veuen donchs si va resultant cert lo que doyam en lo passat número.

Los mismos perros, con diferentes collares.

Per cert que aquesta vegada no se li pot dir al senyor Cánovas que mal profit li fassi.

Acostumats á la seva omnipotencia y al veurel governar sempre ab sa única y sola voluntat, no deixa de sorprendrer que avuy 's deixi imposar per qualsevol quidam de la política madrilenya.

Consequencias del immoderat afany del poder.

Pera lograrlo s' ajuntá ab lo célebre general Martinez Campos y demés companys de dissidencia lliberal y avuy 's veu obligat a atendre's y considerarlos.

Y ja se sap que 'n política no 's fa res de franch.

Per aixó veyém que á més de tres ministeris pera los senyors Duch de Tetuan, Beranger y Fabié, 's veu forsal á donárlshi subsecretarias, direccions generals, governs civils, etc., etc.

Mentres tal vegada algun dels antics conservadors de bona pasta, haurá de morir-se de gana.

¡Pobre Cánovas!

Que trist ha d'esser per ell lo veurers relegat, del paper de rey absolut de la colla, al trist paper de *rey consorte*.

Sembla que 'n Romero Robledo, lo célebre saltimbanqui de la política espanyola, torna á estar en tractes ab lo partit conservador.

Per ara no 's pot dir que hagin fet fra, com se diu vulgarment, pero sembla que al últim hi haurá un arreglo.

Per de prompte se li ha dat ja á 'n Romero Robledo l'anell de prometatge en forma de cinch governs civils de provincia.

Celebrariam la boda quant més aviat millor, puig aixís tal vegada posaria 'l jefe romerista un bon xich més de formalitat, deixant d'esser lo *me gustan todas* de tots los partits polítichs.

Felicitem al mateix temps á la colla d'en Romero per emparaularse ab tant bon cop d'ull, ab lo sol que més escalfa.

Y aixó que som al istiu.

Veritat es que aquets fulanos sempre están tan frescos.

Al últim lo senyor Fabié, aquell polítich tan aviat amich de 'n Cánovas, com de 'n Sagasta, com protegit de 'n Martínez Campos, ha obtingut un ministeri.

Be se li han pagat los discursos kilométrichs d'aquesta legislatura.

Y sobre tot la saragata ab que va contribuir en lo Senat, quan l'assumpto del general Dabán.

Llavoras apesarat per la mort de la immunitat parlamentaria, segons ell deya, va posarse dol al sombrero.

Avuy, esperansat per sa entrada al ministeri, s'ha tret la cinta negra, pera presentarse somrihent y alegre com unas Pascuas.

Deu vullgui que l'haverse tret ell 'l dol, no siga causa de que 'l pays haigi de portarne sempre.

Los aprenents de ministre en lo ministeri de las colonias, no fan esperar pas cap cosa bona.

Lo *Diario de Barcelona* demana al nou Gubern que no toqui als empleats quals cárechs no siguin polítichs, á fi de regularisar la administració y acabar d'una vegada ab lo desgavell que porta tot cambi de govern.

Poch se pensa lo que demana lo degá dels diaris de la capital, aconsellat per son bon criteri.

¿No sab que, segons 's diu, de no pujar ara lo partit conservador, haguera tingut que disoldres, per no poguer aguantar tant temps fora del poder?

¿Donchs com vol que un cop á dalt no satisfagi *justas aspiraciones y deudas contraídas* ab los de la colla, ab mes motiu aquesta vegada que ha de contentar també als lliberals empassats per la olor dels ministeris?

Desenganyis lo distingit colega.

Una cosa es ser conservador com es lo *Diario* y un altre lo partit conservador á la madrilenya.

Per aixó 'ns dol lo veurer com 'ls ajuda convertintse algunas vegadas en contrari de sa propia terra.

En la reunió de ex-ministres fusionistas tinguda á lloch á casa del senyor Sagasta, pera tractar de la marxa del partit lliberal en lo successiu, han excusat la assistencia los senyors Gamazo y Lopez Dominguez.

'S veu qu' aquests il·lustres, ja no 's creuen tant dintre del partit com quan estava al poder 'n Sagasta.

Y no 's volen comprometre.

Així com hi ha polítics al estil del duch de Tetuan que tres dies després de declarar que estava dintre del partit lliberal, s' han fet conservadors pera atrapar la moma, 's veu que hi han lliberals com Gamazo y Lopez Dominguez que ab igual fetxa han deixat de perteneixer á la colla de 'n Sagasta, al veurer á aquest caygut y fora de la presidencia.

Y encare ben mirat, no se 'n pot dir d' aixó inconseqüència política.

Perque pensar lo mateix *tres dias seguits* ja es una constancia que no s' acostuma entre la gent política madrilenya.

A pesar de las profecias de la gent que 's titula lliberal y democrática, ha pujat lo partit conservador y *ni se ha hundido el firmamento, ni han temblado las esferas*.

A nosaltres y com á nosaltres tota la gent treballadora y fatigada de la política, no 'ns ha estranyat gens ni mica.

Estem tan acostumats á sentir dir als lliberals pestes dels conservadors y á aquestos, pestes dels liberals, que á la veritat no 'ns posem may cap pedra al fetje.

¡Si 'ls haguessim de creure!

També deyan los conservadors quant demanavan lo poder, que farian y que dirian y ja veurán lo que succehirá al cap y al últim.

No tinguin por que puguem fermar los gossos ab llangonissas.

CERTÁMEN LITERARI DE TARRASSA

Cada dia 'ns aném convencent mes de que l' amor á las reivindicacions de la nostra terra está en lo cor del poble catalá. Ab motiu de sa festa major, acaba de celebrar Tarrassa, organísat per son *Ateneu*, lo primer Certámen literari-científich, que era ja per si sol una demostració del esperit de progrés que allá 's desperta; mes que tingué pera nosaltres ademés un altre valor d' importancia, per haber resultat una festa tan brillant per nostras lletres y ciéncias, com per la nota catalana y l' esplet dels ideals que en ella hi brollaren.

Lo prop passat dilluns, en lo Teatre Principal de dita ciutat, plé de gom á gom per una distingida concurrencia entre la que 's destacava la hermosufa de las noyas tarrassencas, tingué lloch l' acte de la distribució dels premis als autors llorejats.

Oberta la festa per l' Alcalde D. Domingo Domingo, lo president del Jurat D. Joseph Roca y Roca llegí lo corresponent discurs d' obertura. Com per sa importancia lo publicarem en altre número nos abstindrem de ferne l' extracte, adelantant tant sols als nostres llegidors qu' es un eruditíssim y oportú treball que ademés d' estar rubiert de la expressió d' un sant amor per la terra que 'ns veigó neixer, tracta ab gran perícia y profunditat lo problema de la qüestió social. Lo secretari del Jurat senyor Soler y Palet, llegí una molt atinada memoria, en la que, ademés de dar á coneixer lo veredicté s' extengué en las consideracions resoltament catalanistas que no poden menos d' inspirar los actes d' aquesta naturalesa.

Tot seguit passá á obrir lo plech que contenía 'l nom premiat ab la flor natural que resultá ser don Apeles Mestres per sa poesia *La Rosa*, qui

feu reyna de la festa á la distingida y bella senyoreta donya Josepha Torres Falguera y Ricart. A continuació anà obrint los altres plechs, resultant ser dels senyors següents: Primer accésit á la flor natural, *Esposallas*, de don Joaquim Tomasino y Horta; segon accésit, *L'arpa rompuda*, de don Claudi Planas y Font; tercer accésit, *Idili*, de don Ramón Masifern.

Premi del Ateneo Tarrassench. *Influencia que puede ejercer el Ateneo Tarrassense etc.* de don Joan Vinyals y Avellaneda.—Accésit: *Influencia que pot exercir l'Ateneu Tarrassench*, de don Joan Manyé y Ferré.

Premi de la Diputació Provincial. *La Industria*, de don Francesch Ubach y Vinyeta.—Accésit. *A la Industria*, de don Manuel Ribot y Serra.

Premi del Ajuntament de Tarrassa. *Necessitat y medis d'armonisar lo treball y 'l capital*, de don Francisco Prats y Cornell.—Accésit. *Necesidad y medios de armonizar el trabajo y el capital*, de J. Vilaseca y Mercader.—Menció honorífica. *Solución científica y práctica para armonizar el capital y el trabajo*, de don Salvador Busquets.

Premi de don Joan Maluquer, diputat á Corts per Tarrassa. *Lo passat, present, y y pervindre del Real Colegi Tarrassench*, de don P. Aymerich y Gelabert.

Premi de don Alfons Sala y Argemi, diputat provincial per Tarrassa. *Utilitat é importancia de las vías de comunicació*, de don Bonaventura Bassegoda.—Primer accésit. *Utilidad é importancta de las vías de comunicación*, de donya Càrme Pau y Fallet.—Segon accésit. *Utilidad é importancia de las vías de comunicación*, de don Anton Costa y Avellaneda.

Premi de don Gabriel Lluch y Anfruns, *Lo fadri major*, de don Joaquim Ayné y Rabell.—Primer accésit. *Al treball* de don Jaume Bellber y Calsals.

Premi de Joaquim M.ª de Paz. *El progreso científico moderno etc.*, de don Miquel Mach y Ullés.

Premi del senyor Baró y Corbera. *El progreso científico moderno y sus efectos para la humanidad*, de don José Antonio Blasco y Moya.—Menció honorífica. *El progreso científico moderno etc.*, de don Manuel Soler y Canillo.

Premi del Institut Industrial. *Monografia històrica de la industria lanera de Tarrasa*, de don Ignaci Giralt y Serra.

Premi de la Societat fundadora del Real Colegi Tarrassench. *Dada la importancia actual de los estudios científicos etc.*, de don Joan Cadevall.

Premi del Cassino Tarrassench. *La festa del carrer de Dalt*, de don Francesch Ubach y Vinyeta.—Accésit. *Una cassera*, de don Joaquim Marinello y Bosch.

Premi del Círcul Egarench. *Necesidad é importancia de la unión etc.*, de don M. Utret y Juncosa.

Premi del Centre Tarrassench. *Costums del Vallés*, de don Francisco Maspons y Labrós.—Accésit. *Costums del Vallés*, de don Manuel Soler y Canillo.

Premi del Cassino del Comers. *Utilidad e importancia de las vías de comunicación* de Manuel Soler y Canillo.

Premi del Cassino de la Unió, *La obrera*, de don Francesch Ubach y Vinyeta.—Accésit *Janas y C.^a*, de don I. Abril y Virgili.

Premi de la «Revista Tarrassense». *Petografia de Sant Llorens del Munt y sus estribaciones*, de don Joseph Aymerich y Baró.

Premi de «El Tarrasense». *Tarrassa*, de don Ramón Coll y Gorina.

Finalment, l'individu de Jurat don Joseph Ventalló y Vintró passà á donar las gracias en ardorosos termes y conceptes catalanistas, á tots quants habian contribuït al esplendor del Certàmen com las autoritats, associacions, Centres y personalitats distingidas de la ciutat.

No cal indicar si 'ls noms dels autors dels treballs premiats, las poesias llegidas y 'ls oradors fosen aplaudits ab insistencia; més si cal fer resaltar que, d'entre tots, s'en endugueren l'entusiasme del públich las idees purament patrióticas qu' engalanaren y dongueren tó y lluhiment al conjunt de la festa.

Després del Certàmen se celebrà en honor als individus del Jurat y autors premiats un esplendit banquet ahont regnà la major expansió y armonia. Be podem dir que fou l'acte aquest lo més important de la diada.

Presidían l'Alcalde de Tarrassa y 'l Sr. Roca, assentantse á son entorn, entre altrás distingidas personalitats los diputats provincials senyors Ricart y Vidal y Valenciano, y 'l diputat á Corts per lo districte D. Joan Maluquer y Viladot. A la hora dels brindis, foren aquestos molts y profitosos, per l'alta representació de las personas que peroraren, fentnos tots ells persuadir una vegada mes de que si la política madrilenya, nostra eterna enemiga, una volta transplantada á Catalunya pot posarnos vallas mes ó menos conscientment, no será may suficient pera ofegar lo sentiment de patria que brolla expontani y fervorós quan, lluny de la atmósfera axfixiant dels partits polítichs, se trepitja la terra que 'ns es mare y 's parla en catalá llenguatje que surt del ànima.

Nosaltres podem assegurar ab la convicció del que ha vist ab propis ulls y ha escoltat ab propias orelles que, si totas las poblacions de Catalunya celebressin actes com lo que ressenyem ab iguals circumstancias é identichs resultats que 'l celebrat á Tarrassa, avuy tota la nostra terra sabria per los mateixos llabis dels que, essent fills seus, la representan en las Corts de la Nació, que nostre verdader catalanisme, aquell ideal rebutxat algún dia per utòpich y qual programa espantava als esperits medrosos ó poch lleals, es avuy lo catalanisme que ab sos mateixos ideals é identich programa senten aquells representants, grabarse en sa conciencia y batejar ab forza en son cor, y sabria, pero ho sabria d'una manera certa, que si aquells no rompen decididament los lligams, mes que llasos que 'ls uneixen á las filas que capitaneja y mana d'una manera absoluta que ni coneix sisquera la nostra terra; que si aquells se circumscriuhen á procurar detenir, no ja los mals de cada dia, sino sols las feridas mortals que, com pera recordarli qu' es esclava, de tant en tant se dirigeixen á nostra patria; en fi que si ells prefereixen demostrar sa energia y conviccions sols d'una manera aislada y en ocasions, en lloch d'unirse al catalanisme militant obertament, es solsament degut no á cap dissentiment en lo fondo dels ideals d'aquest catalanisme, sinó á una *senzilla qüestió de forma ó procediment*. ¡Llástima gran que la noblesa que 's vol mostrar amatent pera detenir los cops de destrál del butxí sobre la victima, no arribi á son màxim arrencant de las mans d'aquell l'arma homicida... per mor d'una *cuestió de forma*.

Ab tot, nosaltres que de la festa de Tarrassa no 'ns podiam esperar lo pas que en realitat significa en l'avansament del camí de nostras idees, nos felicitem ab sos resultats y felicitem á tots los que hi contribuïren ja ab sa autorisada paraula, ja ab sa ferma voluntat.

ESPOSALLAS

«Amor del ánima.»

Si respira l'Amor y l'ilumina
l'alé dels lliris y la llum dels astres;
si arrant del cel lo seu casal s'ovira
y son sas alas ilusions de verge
mogudas per l'oreig de la esperansa
avuy, mon esperit, tindrás esposa.

Lo jorn ha clarejat del desposori:
per fi sa llum ha despuntat l'aurora
esperada ab anhel, com la mes dolsa
llambregada d'amor d'una donzella;
y ab brill incert parpellejant los astres
enlluernats per sos destells s'aclucan.

Lo jorn es arribat y 'l goig m'espanta!
Jo de mans de las fadas tinch de rebre
lo capoll que al contacte de mos llabis
en rosa ha d'esclatar pura y encesa,
y he tremolat poruch y esma-perduda
devant la verge que ha de ser ma esposa.

Jo he contemplat sobre son front puríssim
la corona de flor de tarongina
ab perfums de virtuts embriagantme;
jo he vist sa blanca recatada vesta
y 'ls fastuosos joyells de prometatje
ofuscats per lo brill de sa hermosura.

Y entre 'ls acorts de celestials canturias,
nuvols d'encens y flamejants antorxas,
la meua aymia, com per mans dels angels,
fins al ara ha arribat y allí m'espera...
mes ¡ay! dessota de pesant llamborda
entre 'ls xiprers y los sauchs plorosos.

Niu de pietat son ánima jolihua
de flors era un pomell, las mes xamosas
que al Paradís los serafins conreuhan:
la rosada del mon las feu coll-torcer;
sas despullas quedaren en la terra,
mes essencia y perfums al cel volaren

Los sentiments de lo seu cor de bresca
eran las cordas de melosa lira
la del amor sols pera mi vibrava
com besada per l'aura joganera;
y ella ho digué: l'explet de nostras ánimas
es llas etern que ni la mort pot rompre.

No l'ha romput la mort, no, vida meua:
quelçom en mi del infinit hi sento
encomanat de ta sublim puresa;

y 'l jurament sagrat que un jorn sellares,
avuy, únich consol de ma existencia,
jo 'l vinch á recullir vora la tomba.

Anem, mon esperit; vers lo reciute
de la pau y 'l silenci fem la via:
la llum dels fochs-follets nos enllumena
y 'ns segueix un corteix de remembrausas;
allí t'espera la gentil donzella
que has de dur concirós al desposori.

Anem, auem; mes reculleixte y ora
que tot lo gran y lo sublim s'ajunta
quan de lo etern la magestat s'invoca
y avuy de tas sagradas esposallas
es Deu lo Sacerdot, l'ora una fossa,
temple 'is espays y la donzella un ánima.

¡Quant plaherosa al cor, lás de la vida,
es eixa solitut que l'envolealla!
Entre canturias funerals, respira
emanacions del cel, que saboreja
qui unit sols per un punt en la materia,
del esperit sent bategar las alas.

Sols esborran las sombras misteriosas
las feixugas llosanas que blanqueixan,
y allá d'allá sobre la negre volta
l'espurnejar dels astres tremolosos,
com dols esguart dels angels de la guarda
que las virtuts d'aquí la terra vetilan.

Tot me parla de tu, ma dolça aymia;
ton nom beneyt á mon entorn escolto:
l'aura l'ha après boy amoixant mon rostre
y 'l murmura als xiprers que 'l remorejan;
mes la llosa que tanca ton sepulcre
ab veu de marbre 'l repeteix tot hora.

Jo m'atanso, febrós, fins á lo fossa
que m'atrau com lo buyt d'un precipici;
trencant l'alé y lo bequeteix dels polsos,
genolls flectats, fins á la terra 'm corvo:
l'ánima 't crida sòspiroso, y truco
ab batechs de mon cor sobre la tomba.

¡Oh, vida de mon ser! perdó si torbo
de ton somni felis la eterna calma;
mes só 'l donzell á qui la fé jures,
y avuy, devant de Deu, segona volta,
com en un jorn de benhauransa, 't prega
si vols ser de son ánima la esposa.

Fes que jo senti, esborronat de ditxa,
 ton "sí" dolcíssim com lo bés d'un angel,
 que tan sols l'esperit podrà comprendre
 ell que sab lo llenguatge de la gloria:
 ¿serà la gota de rosada pura
 que rebré de mon ànima en lo calzer!

Remors del infinit fins á mi arriban
 com l'aletieg dels querubins en l'eter;
 pensaments y recorts se m'abrahonan;
 tot gira al entorn meu: un punt de terra
 sols me sosté en l'immensitat de l'ombra
 y'l vèrtich pahorós me fa sa presa.

La llosa del sepulcre 's transparenta,
 s'illumina sa gola tenebrosa
 y l'urna funeral sa boca bada
 pera mostrar sa encantadora presa;
 lo haf de mort que de la fossa puja
 es fum d'encens y flayre de poncellas.

Lo cos de marbre de la morta hermosa
 á mos accents va recobrant la vida:
 ja es son rostre de rosas y de lliris

entreteixit pomell; sos ulls despertan
 y sos llabis de verge pudorosa
 han dit un mot d'excelsitut suprema.

Sols en lo cel ha ressonat son eco
 que ha sigut lo maná de ma esperança;
 ningú en la terra sos accents angélics
 ha gosat, que ni l'aura vagarosa
 te acorts divins en sas remors dolcíssimas
 per transmetrel, melós, á la floresta.

Sols jo, qu'he rebejat en sa alenada
 mon cor sedoli de divinals aromas,
 se que l'Amor en l'infinit aniuha
 y qu'en lo cel, de benhauransas patria,
 rodejada de gloria esplendorosa
 la esposa de mon ànima m'espera.

Oh, essencia de mon ser; del mon recloute;
 mon esperit; rebutja la materia:
 l'alé de Deu te va crear un día
 y avuy ab llot la terra t'aclapara;
 recobra ton imperi: l'cos me sobra;
 ¿fes que pugan unirse dugas ànimas!

JOAQUÍM TOMASINO y HORTA.

La darrera reunió dels felibres provensals ha tingut lloch á Sceaux.

La presidencia d'honor fou aquest any millor escullida que alguns altres, en la persona del sabi professor del Colegi de Fransa M. Michel Breal, porque al menos tothom lo coneix per son apassionament per llenguas y dialectes regionals, apassionament que 's simpátich encara que per de prompte no passi d'aquí.

Véginse alguns dels pensaments del discurs presidencial d'enguany:

«La parla de nostra infantesa queda, pera nosaltres al través de la vida, la llengua de las inspiracions expontáneas y dels sentiments fondos Desde que s'anat obrint be massa 'l problema de la personalitat humana, s'ha regonegut millor lo que en nosaltres resta amagat d'obscurs recorts y d'experiencia inconscient. Aquestos recorts surten de tant en tant á la llum, sens que sapiguém ab justesa moltes vegadas ahont se 'n havia amagat. Jo crech que l'home perdria molt en forsa de resistencia y en valor moral si volgués renunciar á n'aquesta part de la seva ànima: moltes vegadas repudiaria lo millor de la seva herencia, porque es en aquesta part ahont se troban los primers sentiments d'afecció y de pietat, lo respecte dels avis, l'amor de la llar, lo cult dels deus penates. Caldria planyer á aquells en qui las lluytas de la vida haguessen fet fugir ó esterilisar aquestas primeras llevors.»

«La unitat nacional,—afegia M. Breal,—no ha de temer res d'aquestas aspiracions; al contrari, deu aprofitarne un augment de forsas. L'amor á la provincia

es fet de la mateixa fusta que la amor de la patria; un poble que te sa nacionalitat pera defensar, no pot creures may en poder de rahons de sobres pera estimar-la; estarà doblement resolt lo dia del perill si la Fransa es per ell no una idea abstracta, sino la imatge engrandida del recó de terra ahont ha tingut lo bressol.»

Y parlant del respecte que 's deu als *patois* en las escuelas, diu:

«La escola, que representa la Fransa y que du en sí la llengua francesa, deu tractar ab respecte y simpatía los *patois* del poblet. Nosaltres ho hem comprés be: son dos germans. Lo *patois* es lo germá petit que s'ha quedat á casa, mentres que 'l gran corria mon, adquiria instrucció, conversava ab homes importants y s'enriquía en saber y en honra. Pero en cambi, lo germá petit que no s'ha mogut del poble, coneix millor las tradicions, s'enten mes de las cosas familiars de la vida, sab lo verdader nom de las flors y dels aucells, y te paraulas enciseras pera expressar tots los sentiments de l'ánima y pera anomenar totas aqueestas cosas delicadas y volgudas en las quals está suspés nostre cor.»

Bells pensaments, com se veu, que no aprofondeixen gayre 'l fenómeno de renaixensa de las antigüas nacionalitats, pero que demostran que M. Breal sent, efectivament, l'afecte que ha donat vida á la corrent del regionalisme.

NOVAS

En altre lloch d'aquest número publicuém la poesia *Esposallas* deguda á la ploma de nostre estimat amich y col·laborador don Joaquín Tomasino que fou premiada ab lo primer accésit de la Flor natural en lo Certamen literari celebrat á Tarrassa lo prop-passat dilluns.

Ab lo mateix éxit que 'l día del estreno, se posá en escena en lo teatro del Ateneo Sabadellés la nit del diumenje passat lo aplaudit drama de nostre bon amich don Joseph Got y Anguera, titolat *Comers d'honra*.

No cal dir quan ho celebrem.

Avuy posará en escena en los Camps de Recreo la reputada companyia catalana, per la tarde la aplaudidissima comedia de Frederich Soler (Pitarra) *La Dida* y per la nit lo precios drama de Martí y Folguera y Soler, *Lo primer amor*.

Llegim en nostre estimat colega *La Revista de Sabadell* que 'l próxim dijous s'estrenará en los Camps de Recreo lo magnífich monólech del eminent Guimerá, *Mestre Olaguer* que tan éxit va obtenir al esser llegit en la vetllada-aniversari del Centre Catalá de Sabadell en lo passat mes de Mars.

Segons noticias, dimars ó dimecres próxims, sortiran los cartells anunciadors de la Fira y Festa Major d'enguany que com ja diguerem en lo passat número, no duptem satisfarán los desitjos del amants d'aquesta diada.

Are sols faltaria que la Companyia de Ferro-carrils del Nort' s dignés concedir una rebaixa de preus durant los dias de aquellas festes.

Que no es pas gaire probable donat lo carinyo' que 'ns profesa.

Del periódich barceloní *Los Negocios* preném aquesta noticia:

"Van molt avansats los treballs pera crear en Barcelona una Exposició internacional permanent, faltant sols terminar un arreglo ab don Félix Maciá y Bonaplata pera l' adquisició dels terrenos que posseheix en la falda de Montjuich. Aquesta Exposició será més be un Comptoir de representació, ab la particularitat de que las vendas sols se farán en la galeria de Catalunya."

Lo diumenge passat se celebrá á Vich la Festa Major.

Entre las solemnitats anunciadas pera dita Festa hi havia la *Discussió pública* convocada pel *Centre Catalá Agrícola Industrial de Vich y sa comarca*, sobre 'l següent interressantíssim tema: *¿Pot conservarse lo Dret Civil de Catalunya, sense que existeixi en ella un poder legislatiu, fill illegítim de la nació catalana?*

Lo tema es atractiu y trascendental.

Lo poble valenciá de Ondara també li ha enviat una exposició al sabi Dr. Ferrán, demanantli que vagi á vacunarlos, puig están plenament convensuts de la inocuitat de la profilaxis anti-colérica del Dr. Ferrán, evidentment demostrada en la anterior epidemia, perque á més de ser inofensiva al individuó que la rebé, resultá serho també á la colectivitat no inoculada, y á pesar d' haverse suprimit los cordons sanitaris y posat en comunicació ab los habitants de tots los pobles que voltan aquesta vila, en sa major part epidemiats, no hi hagué cap cas de cólera morbo asiàtic.

Firman aquesta exposició l' Ajuntament del poble, 'ls majors contribuyents y 'l cos mèdich de la localitat.

De manera que resulta que 'ls defensors més acérrims del Dr. Ferrán son los que ja sufriren en altra ocasió sas experiencias ab lo millor éxit.

Y aixís y tot los envejosos no 's donan per vensuts.

Hem rebut un exemplar del nou llibre publicat pel distingit escriptor don Carles Borch de la Trinxeria ab lo títol de *Ma cullita*.

A la major brevetat nos ocuparem d' aquesta obra tan agradable.

Lo conegut excursionista don Eduart Toda ha fet un nou donatiu á la Biblioteca-Museu-Balaguer, de Vilanova y Geltrú, consistent en una colecció composta de quaranta cinch exemplars d' utensilis de ceràmica, romans, altres objectes de la mateixa época, algunas monedas pontificias y consulars romans y una colecció de llibres antichs y moderns.

En la reunió preliminar que celebrá fa alguns dias lo *Gremi d' Agricultors de la comarca de Sabadell* pera la constitució de la *Caixa Agrícola*, que s' inaugurarà en la próxima Festa Major, se prengué l' acort, que aplaudim, de declarar eco oficial del *Gremi* al important setmanari agrícola *L' Art del Pagés* que dirigeix nostre estimat company de causa don Francisco X. Tobella.

Acompanyat d'una carta carinyosíssima que 'ns ha arribat al cor, hem rebut un exemplar de la celebrada antologia de poetas catalans publicada en llengua alemanya pel distingit escriptor de Colonia don Joan Fastenrath, baix lo següent títol: *Catalanische trobadoure der gegenwart*.

No cal dir quánt agraïm la finesa de tan celebrat publicista á qui tant tenen d'agrahir las lletres catalanas.

L' Ajuntament de Pamplona ha acordat colocar una lápida en la casa ahont nasqué l' eminent Sarasate.

Dita lápida portará la inscripció següent:

"Aquesta es la casa ahont lo dia 16 de Mars de 1844, nasqué l' eminent artista Pau Sarasate. L' Excm. Ajuntament de Pamplona, en sessió de 28 de Juny de 1890, acordá colocar aquesta lápida, pera perpetuar la memoria de qui sabé donar tanta gloria á son poble."

Acorts com aquest que son testimoni del amor regional dels navarros, sempre serán aplaudits de cor per tots los bons regionalistas.

Llegim en un periódich que, gracias á las gestions del senyor Maluquer y Viladot, s' han concedit 3.000 pessetas de subvenció á la Escola d' Arts y Oficis de Tarrassa.

Ab gust consigném aquesta despedida del diputat pel districte.

L' arxipreste de la primada de Tarragona, doctor don Joan Comes, Bisbe electe de Menorca, será consagrat en la Seu de Manresa, per haver nascut en aquella ciutat lo nou prelat.

La última consagració episcopal que 's va fer en dita iglesia, tingué lloch en l' any 1606; en qual fetxa, lo allavors abat del monastir de Montserrat, P. Llorens Nieto, va esser consagrat Bisbe de Alger, en la Cerdanya, qual isla porteneixia allavors á Espanya.

Ab notable retrás hem rebut una carta de la Habana en que l' entussiasta catalanista don Frederich Boix, y 'ls senyors Joseph Anguela, Joseph Ballesté, Esteve Lluhi, Jaume Canyameras, Anton Cinca, August Boix, Jaume Llovet, Enrich Boix y Ventura Llovet, felicitan al *Centre Catalá* d' aquesta ciutat per sa valenta campanya regionalista, adherintse á totas sas declaracions.

Aixó deu animar en sa tasca als infatigables catalanistas sabadellenchs.

Las poblacions del Príncipat que celebren sa fira ó Festa Major en lo present mes de Juliol son las següents:

Arenys de Mar, Santa Coloma de Queralt, Calonge, Malgrat, Vilaseca, Massanet de la Selva, Amposta, Reus, Torruella de Montgrí, Sant Salvador de Oió, Tarrassa, Esparraguera, Vidreras, Cassá de la Selva, Artesa de Segre, Prats de Lluusanés, Mataró, Rubí, Horta, Hostalrich, Vich, Seu de Urgell, Premiá de Mar, Sant Cristófol de Premiá, Suria, Pallejá, Carme, Olesa de Bonesvalls, La Riera, Palafurgell, Santa Margarida del Panadés, Monjos, Bonastre, Corbera, La Nou, Masquefa, Pradell, Lloret de Mar, Begas, Bráfim, Creixell, Figuerola, Masnou, Monistrol de Montserrat, Premiá de Dalt, Riudoms, Sant Jaume dels Domenys, Sagarrigas, Sant Pol de Mar, Ulldemolins, Tuxent, Abella, Blanes, Castellivell, Vendrell, Plá del Panadés, Sant Boy de Llobregat, Hortas de Sant Bertrán,

Manresa, Espluga de Francolí, La Riba, Morell, Vilallonga, Sarreal, Puigcerdà, Otozela Sant Martí Surroca y Sant Vicents dels Horts. Total: 69.

Una de las partidas que figura rebaixadas en lo pressupost de la Diputació de Madrid, es la de 85 céntims de pesseta diaris, que fa anys se ve donant á un célebre matador de llops de la terra lo qual cassa casi tots los anys de 60 á 70 animals danyins.

Haurá pensat la Diputació madrilenya: no sigui cas que aquest home 'ns prengui per los animals que cassa.

Suprimim la plassa, y aixís nos salvarem.

¡Quánta miseria!

S' ha anunciat la aparició de la *Memoria sobre la Exposició de París* que per encàrrec exprés del Ajuntament de Barcelona ha escrit lo conegut publicista don Pompeyo Gener.

Aquesta obra que ha sigut redactada en un any, constará de més de 800 pàgines, en las quals s' hi trobará condensat lo més notable d' aquell important Concurs Internacional, anant acompanyat de planos, dibuixos, notas estadísticas, y tot quant pugui donar idea de sa grandiositat y trascendencia.

Expléndidament editada per la casa de D. Enrich Aleu, va á veurer aviat la llum pública la *Historia de Barcelona* escrita per lo reputat historiador D. Salvador Samper y Miquel. Dita edició será veritablement monumental, segons hem pogut veurer per los treballs y elements que hi ha ja acumulats pera darla á llum. S' hi reproduhirán en magníficas láminas al aygua fort los cuadros d' assumptos y monuments de nostra capital, y també en moltes ilustracions en ayguas tintas cromos, grabats al acer, fototipias y fotografats.

Entre aquestas ilustracions hi cridarà poderosament la atenció una colecció de mapas, d' alguns dels quals, molt antichs, n' existeix un exemplar únich, que á mes de son mérit artístich reuneixen lo ensenyar, pas á pas, lo progressiu desenrotlló que desde época remotíssima ve tenint nostra ciutat, son port, etc.

Un abundant número de láminas representarán fidelment, importants construccions que com la Ciutadela, han desaparegut. També hi figurarán los escuts heráldichs de la antiga y moderna noblesa de Barcelona.

De lo que valdrá la part literaria ja n' es segura garantia lo nom de D. Salvador Samper y Miquel. Constará de quatre tomos; dos d' historia narrativa, un de noves aclaratorias y l' altre de documents, dels que 'n contindrà 1,500 aproximadament, las quatre quintas parts d' ells inédits y alguns de singularíssima importanciá.

Aquestas condicions y á mes la del módich preu de la obra, puig costará sols una pesseta lo quadern de 4 entregas, fan creurer que la nova *Historia de Barcelona* obtindrà una numerosa suscripció premiant los meritoris esforços de son autor y de la casa editorial que la donará á llum.

La Junta directiva de la societat *Lo Rat- Penat* de Valencia, ha acordat suspendre per

ara la celebració dels Jochs Florals, que habian de coincidir ab la fira del Juliol, ampliant lo plasso pera la presentació dels treballs fins á la fetxa que oportunament s' anunciará.

Hem rebut lo volúm corresponent als *Jochs Florals* d'enguany, que conté 'ls Discursos pronunciats y composicions premiats en dit important concurs, que es lo 32 de sa restauració.

Agrahim la deferencia.

Pera que 's vegi com se portan los polítich pasteleros que son dignes representants de sos gefes de Madrid, retallèm lo següent *suelto* de nostre simpátich colega *L' Arch de Sant Martí*.

"Sabém que don Joan Agustí, alcalde d' aquesta localitat (*Sant Martí de Provensals*) malalt y tot, ja ha fet tota clase de protestas al partit del senyor Cánovas, declarantse obertament conservador y oferintse en tot y per tot á alguns dels correligionaris del *mónstruo*, valguentse del secretari municipal senyor Rovatti, que no ha parat de redactar cartas y telégramas y pujar alguna escala ¡fins lo senyor Alcalde se feu suscriptor del diari conservador *La Dinastia*!!

¡Fins á la fossa somniarán aquests dos senyors fer la *felicitat* del poble provensalench!"

Mentres deixém vejetar á gust aixís, es impossible la regeneració del poble catalá.

En Tarragona s' ha obert un concurs en lo que 's concedirá un premi de 1.000 pesetas al autor de la millor cartilla que tracti de las malalties filoparasitarias de la vinya y medis pera combátrerlas.

En la Escola Superior de Comers de Barcelona, ha obtingut lo grau de Périt Mercantil, lo jove don Lluís Bartomeu y Font, natural de aquesta ciutat.

Lluhidíssima y molt concorreguda de forasters se ha vist enguany la festa Major de Tarrassa, havent contribuït en gran manera á donarli major animació é importancia la celebració en ella del primer Certámen Catalanista, qual iniciativa empenqué ab éxit molt honrós l' *Ateneo Tarrassench*.

En altre lloch d' aquest número nos ocupém d' aquell interessant acte.

Ha sortit ha llum lo número 6, any 2.^{on}, de la apreciable revista catalana *L' Avenç*, corresponent al passat Juny.

Ha sigut nombrat President de la Academia de Taquigrafia de Barcelona nostre distingit company, lo conegut escriptor catalanista don Felip de Hita y Morros.

Llegim en un colega que hi há un procediment molt sensill pera coneixer si un gos mort estava rabiós ó nó. Se li fregan fortament la boca, las dents y las genivas del animal ab un tros de carn bullida ó rostida y se li dona á un altre gos sá. Si aquest se la men-

ja, 'l primer no estava rabiós, pero si no la accepta y 's retira lladrant, es segur de que 'l gos en questió estava rabiós.

Sent aixó cert ab tan senzill procediment podria tornarseli la tranquil·litat á una família alarmada per haver sigut mossegat algú de sos individus per un gos al que 's cregués rabiós.

Ha rebut lo grau de llicenciat en Filosofia y Lletres don Jaume Casas y Casas, ex-alumne del Col·legi de Sant Joseph, després de haver obtingut l'únic premi concedit en las oposicions de llengua árabe.

Ha sigut nomenat Gobernador Civil d'aquesta provincia 'l que ja ho havia sigut en altre ocasió, don Antón Gonzalez Solesio, que tantas simpatías deixá entre nosaltres per la noblesa, desinterés y bon acert de sa gestió pública.

Alguna cosa havían de fer bé 'ls conservadors entre tantas com ne fan perjudicials al pays.

La agencia dels senyors Tomás Tomás y Cia de Barcelona han ideat un projecte, que 's proposen portar á la pràctica, y que consisteix en instalar expendedorías de sobres impresos ab anuncis, portant son corresponent sello de franqueig de 15 céntims, per sols la quantitat de 10 céntims. La pèrdua que sembla ha de resultar pera 'ls autors del projecte queda compensada ab l'import dels anuncis impresos en lo sobre.

Aixís es que los anunciants poden adquirir un miler de sobres ab sellos sos corresponents de 15 céntims per propaganda de sos articles y extalviar-se al mateix temps 45 céntims.

Segons notes presas del cens publicat per l'Institut Geogràfic, las poblacions de major vehinat de Catalunya son: Barcelona, 272.481 habitants.—Gracia, 45.042.—Sant Martí de Provencals, 42.695.—Reus, 28.781.—Tarragona, 27.225.—Tortosa, 25.192.—Lleyda, 21.885.—Sabadell, 19.645.—Manresa, 18.979.—Mataró, 18.425.—Badalona, 15.974.—Girona, 15.797.—Sant Andreu de Palomar, 14.971.—Vilanova y Geltrú, 13.811.—Valls, 13.273.—Tarrassa, 13.182.—Figueras, 12.612.—Vich, 11.640.—Igualada, 10.201. Lo vehinat de las demás poblacions no arriban á 10.000 ànimas.

Los partits judicials de Catalunya que tenen major número de habitants després de Barcelona, son: Lo de Lleyda que té 92.631 habitants; lo de Tortosa, 75.867; lo de Girona, 74.997; lo de Figueras, 66.948; lo de Manresa, 59.123; lo de Balaguer, 55.636; lo de Vich, 53.534; lo de Reus, 52.151; y lo de Sant Felí de Llobregat, 50.497. Los demás no arriban á 50.000 habitants, sent lo que 'n té menos el de Viella, que no 'n té mes que 8.569.

Las capitals de provincia que tenen major número de habitants, son: Madrid, 472.228.—Barcelona, en lo seu terme municipal, 272.481, y en tots los pobles agregats per l'Ensanche, 521.255.—Valencia, 170.263.—Sevilla, 143.182.—Málaga, 134.016.—Murcia, 98.538.—Saragossa, 92.407. Las demás capitals de provincia no arriban á 80.000 ànimas.

La capital de provincia ahont hi há més estrangers es Barcelona, en qual cens hi figuren 4.275 residents y 1.073 transeunts; segueix Madrid ab 2.131 y 335; San Sebastián, 878 y 147; Sevilla, 664 y 190, y Bilbao, 627 y 51. De las demás capitals no hi há cap que arribi á 500 los estrangers. No hi resideix cap estranger en Alvacete, Avila, Lugo y Teruel.

ANUNCIS PARTICULARS

ANTONI AULESTIA Y PIJOAN
HISTORIA DE CATALUNYA
ESCRITA EN LLENGUA CATALANA
DOS VOLÚMS

Acaba de publicarse lo segon y darrer volúm d' aquesta obra formant un tomo en cuart menor, de 552 planas.

Preu de cada volúm: 5 pessetas

Lo volúm primer arriba fins à la mort del rey en Jaume I *lo Conquistador*, y 'l segon comensant ab lo regnat de Pere III *lo Gran ó dels Francesos*, acaba ab la terminació de la Guerra de la Independència en 1814.

Se troba de venda à Barcelona en totes las llibrerías y en casa l' Administrador de la obra, Joan Almirall y Foraster, Primpesa, 16, magatzém de paper.

En aquesta ciutat se pot fer l' encàrrech à l' Imprempta d' aquest periódich, Madoz n.º 31 y 35 y Sol n.º 138.

MEMORIAS DE SABADELL
ESCRITAS PER LO DR.
D. Antoni Bosch y Cardellach

Se venen al preu de 3 pessetas exemplar, en casa Baqués, Plassa Major.

OBRA NOVA

DE MA CULLITA

APLECH D' ESTUDIS, VIATJES, RONDALLAS, RECORTS Y EXCURSIONS, PER

CARLES BOSCH DE LA TRINXERIA
PREU: 10 RALS

Aquesta obra forma un elegant tomo de 200 planas, venentse en las principals llibrerías de Barcelona.

En aquesta ciutat se poden fer los encàrrechs en lo Centro de Suscripcions de Llorens Lladó, y en la Imprempta d' aquest periódich, Madoz 31 y 35.

Imprempta y Enquàdernacions de J. Comas, Madoz 31 y 35 y Sol 138, teléfono n.º 46.—SABADELL